

CAMERA DE CONTURI A JUDEȚULUI NEAMȚ

RAPORT PRIVIND FINANȚELE PUBLICE LOCALE PE ANUL 2008 la nivelul județului Neamț

I. Structura și execuția bugetului pe ansamblul județului pe anul 2008 (mii lei)

Nr. crt.	Bugete	Venituri (încasări)	Cheltuieli (plăți)	Excedent/ Deficit
1	Bugetele locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București, județelor și municipiului București	877.689	846.792	30.897
2	Bugetele instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții din bugetele locale	14.550	14375	175
3	Bugetele instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii	17.346	17.148	198
4	Bugetele împrumuturilor externe și interne	-	38.665	-
5	Bugetele fondurilor externe nerambursabile	11.107	12.753	-1.646
6	Veniturile și cheltuielile evidențiate în afara bugetului local	48.484	67.262	-18.778

II. Execuția sintetică a veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale pe anul 2008

II.1. Bugetele locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, județului

1. Veniturile bugetelor locale (mii lei)

Nr. crt.	Categorii de venituri	Prevederi bugetare anuale definitive	Drepturi constatate	Încasări	% din prevederi
1	Venituri din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri	185.647	202.490	104.981	56,5
2	Cote defalcate din impozitul pe venit	172.726	162.367	162.367	94,0
3	Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată	501.089	492.508	492.508	98,3
4	Subvenții primite de la bugetul de stat și de la alte bugete	140.201	117.833	117.833	84,0
	TOTAL VENITURI	999.663	975.198	877.689	87,8

2. Cheltuielile bugetelor locale (mii lei)

Nr. crt.	Categorii de cheltuieli	Prevederi bugetare anuale definitive	Angajamente bugetare	Plăți efectuate	% din prevederi
1	Cheltuieli de personal	383.209	369.042	367.754	95,9
2	Bunuri și servicii	172.585	165.654	150.973	87,4
3	Subvenții	13.438	12.249	12.249	91,1
4	Transferuri	29.210	25.937	24.362	83,4
5	Cheltuieli de capital	236.768	214.958	146.352	61,8
6	Dobânzi	33.965	33.505	30.476	89,7
7	Operațiuni financiare	1.212	1.106	1.102	90,9
8	Fonduri de rezervă	256	-	-	-
9	Asistență socială	115.382	107.079	101.512	87,9
10	Alte cheltuieli	15.120	14.820	14.611	96,6
11	Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent	-1.482	-2.600	-2.600	175,4
	TOTAL CHELTUIELI	999.663	941.750	846.792	84,7

Pe totalitatea bugetelor locale veniturile au fost realizate doar în procent de 87,8% (în structura acestora se observă nerealizările cele mai mari la veniturile din impozite, taxe, contribuții și alte vărsăminte) iar cheltuielile în proporție de 84,7% (nerealizările cele mai semnificative localizându-se la cheltuieli de capital).

Veniturile din impozite și taxe dețin doar 11,97% din totalul veniturilor încasate.

II.2. Bugetele instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții din bugetele locale

1. Veniturile bugetelor (mii lei)

Nr. crt.	Categorii de venituri	Prevederi bugetare anuale definitive	Drepturi constatate	Încasări	% din prevederi
1	Venituri din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri	3.204	2.931	2.584	80,6
4	Subvenții primite de la bugetul de stat și de la alte bugete	13.516	11.966	11.966	88,5
	TOTAL VENITURI	16.720	14.897	14.550	87,0

2. Cheltuielile bugetelor (mii lei)

Nr. crt.	Categorii de cheltuieli	Prevederi bugetare anuale definitive	Angajamente bugetare	Plăți efectuate	% din prevederi
1	Cheltuieli de personal	7.578	7.199	7.199	95
2	Bunuri și servicii	6.388	5.977	5.413	84,7
5	Cheltuieli de capital	2.539	2.196	1.551	61,1
6	Dobânzi	7	7	7	100
9	Asistență socială	208	205	205	98,5
	TOTAL CHELTUIELI	16.720	15.584	14.375	85,9

Și în execuția bugetelor acestor instituții veniturile proprii (din impozite, taxe, contribuții) s-au realizat față de prevederi în procent de 80,6%, într-o proporție mai mică față de veniturile din subvențiile primite (88,5%), cheltuielile s-au realizat în procent de 85,9%, iar în structura acestora cheltuielile de capital programate s-au efectuat doar în proporție de 61,1%.

II.3. Bugetele instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii

1. Veniturile bugetelor (mii lei)

Nr. crt.	Categorii de venituri	Prevederi bugetare anuale definitive	Drepturi constatate	Încasări	% din prevederi
1	Venituri din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri	26.848	17.639	17.346	64,6
	TOTAL VENITURI	26.848	17.639	17.346	64,6

2. Cheltuielile bugetelor (mii lei)

Nr. crt.	Categorii de cheltuieli	Prevederi bugetare anuale definitive	Angajamente bugetare	Plăți efectuate	% din prevederi
1	Cheltuieli de personal	2.840	2.308	2.273	80,0
2	Bunuri și servicii	23.037	16.272	14.453	62,7
4	Transferuri	122	82	81	66,4
5	Cheltuieli de capital	657	375	174	26,5
9	Asistență socială	192	174	167	86,9
	TOTAL CHELTUIELI	26.848	19.211	17.148	63,9

Nerealizarea veniturilor proprii prevăzute în bugetele acestor instituții a afectat toate categoriile de cheltuieli, îndeosebi cele de capital.

III. Prezentarea rezultatelor activității camerei de conturi desfășurate la nivelul județului

1. Informații relevante cu privire la rezultatele activității camerei de conturi

	Total	din care:		
		Audit financiar	A acțiuni de control	Audit de performanță
1.Acțiuni desfășurate la nivelul județului	25	18	1	6
2.Certificate de conformitate	-	-	x	x
3.Acte întocmite pentru acțiuni finalizate	25	18	1	6
4.Decizii emise	20	16	1	3
5.Decizii contestate	4	3	-	1
5.Măsurile dispuse prin decizii	166	154	9	3

La nici una dintre cele 18 instituții publice ale căror conturi de execuție bugetară au fost supuse **auditului financiar** nu s-a constatat regularitatea conturilor, astfel că nu au fost emise certificate de conformitate în temeiul prevederilor art.33(2) din Legea nr.94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată în anul 2009.

Auditul performanței privind modul de alocare și utilizare a fondurilor la dispoziția Guvernului (Fondul de rezervă, Fondul de intervenție și Fondul național de dezvoltare) a fost efectuat la șase entități (Consiliul Județean, o primărie municipală și 4 primării comunale). La patru dintre acestea au fost constatate abateri de la legalitate și regularitate.

Controlul situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale s-a efectuat la o entitate, la care s-au constatat abateri de la legalitate și regularitate.

2. Categoriile de entităţi verificate la nivelul judeţului

Nr. crt.	Categoriile de entităţi verificate	Entităţi existente	Entităţi verificate	%
1	Ordonatori de credite la nivelul judeţului, din care:	171	22	12,87
1.1	ordonatori principali de credite, din care:	84	17	20,24
	- Consilii judeţene	1	1	100,00
	- Primării municipale	2	1	50,00
	- Primării orăşeneşti	3	-	-
	- Primării comunale	78	15	19,23
1.2	ordonatori secundari de credite	-	-	-
1.3	ordonatori terţiari de credite	87	5	5,75
2	Regii autonome de interes local	-	-	-
3	Societăţi comerciale de interes local	22	1	4,55
	TOTAL GENERAL	193	23	11,92

Prevederile programului de activitate al Camerei de Conturi, aprobat în temeiul prevederilor art.58(1) lit.d) din Legea nr.94/1992 privind organizarea şi funcţionarea Curţii de Conturi, republicată în anul 2009, de Plenul Curţii de Conturi, au fost integral realizate.

Verificarea modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin decizii s-a efectuat la 8 entităţi, constatându-se că toate cele 45 de măsuri, conţinute în 8 decizii, au fost implementate.

IV. Principalele constatări rezultate din acţiunile de audit/control desfăşurate la nivelul judeţului

1. Structura şi valoarea abaterilor constatate (mii lei)

Nr. crt.	Categoriile	Estimări venituri/prejudicii	Accesorii	Total venituri/prejudicii	Sume încasate/recuperate	% de recuperare din estimări
1	Venituri suplimentare	1.565,30	157,60	1.722,90	319,5	18,6
2	Prejudicii estimate	6.850,20		6.860,30	267,6	3,9
	Total sume	8.415,50	167,70	8.583,20	587,1	6,8

2. Abateri generatoare de venituri suplimentare

În anexa nr.1 s-au înscris 16 entităţi la care s-au constatat abateri generatoare de venituri suplimentare, în ordinea descrescătoare după sumele constatate.

Au fost identificate, în principal, următoarele tipuri de abateri:

➤ **nestabilirea, neevidențierea și neîncasarea în cuantumul legal și la termenele prevăzute de lege a unor venituri cuvenite bugetelor** a fost abaterea care a determinat cuantificarea cu prilejul misiunilor de audit efectuate a unor venituri suplimentare de **1.451,9 mii lei**, din care 1.344,6 mii lei impozite, taxe și alte venituri și 107,3 mii lei accesorii aferente, la 12 entități.

Se exemplifică, mai întâi, constatările rezultate din acțiunea de audit financiar asupra veniturilor bugetului municipal Piatra-Neamț, efectuată la *Direcția de Venituri Bugetare Piatra-Neamț*, la care s-au estimat venituri suplimentare în sumă de 1.199,8 mii lei și accesorii aferente de 54,0 mii lei, în total 1.253,8 mii lei, din care s-au încasat operativ 109,1 mii lei:

- Competențele și responsabilitățile autorității administrației publice locale prevăzute de art.20 alin.1 lit.b) din Legea nr.273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, în legătură cu stabilirea, constatarea, controlul, urmărirea și încasarea impozitelor și taxelor locale, precum și a altor venituri ale unității administrativ-teritoriale, prin direcția de specialitate, nu au fost, în unele cazuri, îndeplinite, nestabilindu-se și neurmărindu-se la încasare impozite și taxe în sumă de 320,3 mii lei.

Deși în baza de date a direcției existau documente (contracte de concesiune și de închiriere, contracte de vânzare-cumpărare ș.a.) care puteau constitui surse de informații că unele persoane fizice/juridice nu și-au îndeplinit obligațiile fiscale (respectiv obligația de a declara bunurile și veniturile impozabile sau, după caz, impozitele/taxele și obligația de a plăti impozitele și taxele), nu s-a exercitat rolul activ, prevăzut de art.7 din Codul de procedură fiscală, aprobat prin O.G. nr.92/2003, republicată în anul 2007, cu modificările și completările ulterioare, în sensul că nu au fost înștiințate aceste persoane cu obligațiile ce le revin în desfășurarea procedurii potrivit legii fiscale.

Pentru clădirile și terenurile proprietate publică și privată a unității administrativ teritoriale – Municipiul Piatra Neamț – date în concesiune, nu s-a stabilit taxa pe clădiri și impozitul pe teren, ca sarcină fiscală a concesionarului, neaplicându-se astfel prevederile art.249(3) și 256(3) din Codul fiscal, aprobat prin Legea nr.571/2003, cu modificările și completările ulterioare.

Pentru unii agenți economici care au cumpărat centrale termice, prin acte încheiate în acest sens cu Primăria Piatra Neamț și pentru unele persoane juridice/fizice pentru construcțiile noi al căror termen prevăzut în autorizațiile de construire a expirat, nu a fost stabilită și constatată sarcina fiscală a acestora. În condițiile în care persoanele juridice/fizice nu și-au îndeplinit obligația de a depune declarația fiscală – art.254(5) din Codul fiscal -, organul fiscal nu a uzat de dreptul prevăzut de art.83(4) din Codul de procedură fiscală, neprocedând la stabilirea din oficiu a impozitelor și taxelor.

Auditul a mai identificat 30 persoane juridice/fizice, care au desfășurat activități de alimentație publică pe raza municipiului, pentru care nu a fost cuantificată și încasată taxa pentru eliberarea/vizarea anuală a autorizației

privind desfășurarea activității de alimentație publică (restaurante, baruri), stabilită de consiliul local. Nu au fost puse în aplicare, pentru aceste cazuri, prevederile art.268 alin.5 din Codul fiscal.

S-au mai identificat cu prilejul verificării efectuate trei persoane juridice, care au în proprietate unități de cazare, pentru care nu s-a declarat, stabilit și încasat taxa hotelieră instituită de Consiliul local în temeiul prevederilor Cap.VIII, Titlul IX din același cod.

- Nu s-a constituit baza de date în vederea determinării indicatorilor de performanță prevăzuți în contractul de servicii – administrare imobil centru comercial de tip MALL – astfel că nu a fost determinată, înregistrată și urmărită la încasare chiria convenită bugetului municipal în sumă estimată la 805,8 mii lei.

- Ca urmare a dispozițiilor unor hotărâri/decizii judecătorești, definitive și irevocabile, de la bugetul local au fost restituite sume unor persoane juridice, care au formulat acțiuni în instanță împotriva deciziilor organului fiscal. Prin verificarea efectuată prin sondaj s-a urmărit dacă după restituirea sumelor la care erau îndreptățiți contribuabilii, veniturile bugetului municipal au fost întregite cu cota de 15% (sau 5%) din sumele inițial încasate de la aceștia, care au fost destinate constituirii fondului pentru acordarea de stimulente personalului cu atribuții în administrarea creanțelor fiscale locale.

Astfel, s-a constatat că veniturile bugetului local nu au fost întregite, acestuia fiindu-i convenită suma de 73,7 mii lei.

Prevederile art.227 alin.4 lit.a) și c) din Codul de procedură fiscală, republicat în anul 2007, cu modificările și completările ulterioare, (anterior, art.195 alin. 4 din cod) permiteau reținerea unei cote din sumele reprezentând valoarea creanțelor fiscale stinse prin executare silită și din sumele reprezentând impozite, taxe și contribuții stabilite suplimentar ca urmare a inspecției fiscale, stinse prin încasare sau compensare dar, în cazurile prezentate, creanțele fiscale nu mai existau și sumele erau restituite de la bugetul local.

Din inițiativa entității auditate, în timpul controlului suma de 73,7 mii lei a fost virată bugetului local, cu titlu de venituri din despăgubiri, din fondul de stimulente constituit și neutilizat.

La *Primăria comunei Văleni* s-au constatat venituri suplimentare în sumă de 69,4 mii lei (62,2 mii lei diferențe la impozite și taxe și 7,2 mii lei accesorii). Nu au fost stabilite impozitele pe terenurile și clădirile concesionate și închiriate, taxa în scop de reclamă și publicitate și veniturile din concesionarea/închirierea unor terenuri și clădiri.

La *Primăria comunei Brusturi* veniturile suplimentare cuantificate cu prilejul misiunii de audit au fost de 44,4 mii lei (28,4 mii lei impozite și taxe; 16,4 mii lei majorări de întârziere). În principal s-a constatat că nu s-a calculat și încasat impozitul pe clădiri majorat cu cota între 5% și 10%, stabilită prin hotărâre a consiliului local, pentru persoanele juridice care nu au procedat la reevaluarea construcțiilor în ultimii 3 ani anteriori anului fiscal de referință, contrar prevederilor art.253(6) din Codul fiscal.

La *Primăria comunei Gîdinți* s-au identificat venituri suplimentare în sumă de 38 mii lei (27,4 mii lei impozite și taxe și 10,6 mii lei majorări de întârziere). Nu a fost efectuată inventarierea materiei impozabile și nu a fost utilizat registrul agricol ca sursă de date privind contribuabilii și obiectele acestora impozabile sau taxabile, nerespectându-se prevederile pct.228 din Normele metodologice de aplicare a Codului fiscal, aprobate prin H.G. nr.44/2004, cu modificările și completările ulterioare.

➤ **Necalcularea, neevidențierea și nevirarea obligațiilor bugetare, supuse regimului legal obligatoriu – impozit pe venit**

Această abatere a determinat constatarea de venituri suplimentare în sumă de **140,8 mii lei** (93,5 mii lei – impozit pe venit și 47,3 mii lei majorări de întârziere) la 11 entități verificate. La toate acestea s-a constatat că nu a fost reținut și virat bugetului de stat impozitul aferent tichetelor cadou acordate salariaților.

Constatarea s-a întemeiat pe prevederile art.55 alin.1 și 4 din Codul fiscal, aprobat prin Legea nr.571/2003 (cu modificările și completările aduse prin Legea nr.343/2006) și pct.11.1 din Normele metodologice de aplicare a dispozițiilor Legii nr.193/2006 privind acordarea tichetelor cadou și a tichetelor de creșă, aprobate prin H.G. nr.1317/2006.

Dintre aceste entități se exemplifică: *Primăria Municipiului Piatra-Neamț* (54,6 mii lei), *S.C. Drupo S.A. Neamț* (19,9 mii lei), *Primăria comunei Văleni* (17,1 mii lei), *Primăria comunei Dulcești* (12 mii lei) și *Primăria comunei Brusturi* (10,8 mii lei).

➤ **Neefectuarea regularizărilor cu bugetul de stat** a fost cauza care a determinat cuantificarea unor venituri suplimentare în sumă de **122,9 mii lei** (122,2 mii lei sume ce trebuiau supuse regularizării și 0,7 mii lei majorări de întârziere), la trei entități.

Primăria comunei Ion Creangă nu a aplicat prevederile art.4 alin.1 din O.U.G. nr.223/2008 privind unele măsuri de reducere a unor cheltuieli bugetare, potrivit cărora sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată acordate în anul 2008 prin hotărâri ale Guvernului bugetelor locale pentru acoperirea unor cheltuieli curente și de capital rămase neutilizate la finele anului trebuiau restituite bugetului de stat. În timpul controlului primăria a virat suma de 101,7 mii lei bugetului de stat

Primăria Municipiului Piatra-Neamț nu a virat la bugetul de stat suma de 19,5 mii lei reprezentând sume defalcate din TVA pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate, încasate în bugetul municipal, în anul 2008, peste nivelul plăților de casă efectuate potrivit legii din acestea, încălcând prevederile referitoare la închiderea execuției bugetelor locale și operațiunilor specifice unităților administrativ-teritoriale – cap.IV din Normele metodologice aprobate prin Ordinul nr.3647/2008, emis de M.E.F.

3. Abateri generatoare de prejudicii

În anexa nr.2 sunt înscrise 20 de entități la care s-au constatat prejudicii, în ordinea descrescătoare după sumele constatate.

Au fost identificate, în principal, următoarele tipuri de abateri:

➤ **efectuarea de cheltuieli fără a fi determinate de autorizările conținute în legi și fără existența bazei legale**, cu încălcarea îndeosebi a regulilor bugetare impuse de prevederile art.14 alin.2 și 3 din Legea nr.273/2006 privind finanțele publice locale, au determinat producerea unor prejudicii în sumă de **4.149 mii lei** identificate la 15 entități.

La *Primăria Municipiului Piatra-Neamț* prejudiciile aferent acestei cauze, estimate cu prilejul misiunilor de audit financiar/de performanță, au însumat 2.497,9 mii lei.

Verificând prin sondaj unele situații de lucrări ce însoțeau instrumentele de plată, s-a constatat că acestea conțineau importante elemente supradimensionate, astfel că nu răspundeau cerinței impuse de prevederile art.54(5) din lege și anume „să certifice exactitatea sumelor de plată, recepția bunurilor, executarea serviciilor și altele asemenea, conform angajamentelor legale încheiate”. Dintre lucrările de investiții și reparații capitale/curente la care s-au localizat asemenea abateri se exemplifică:

* În situațiile de lucrări privitoare la ”Amenajare locuințe sociale conform Legii 114/1996 – cartier Speranța” pentru fiecare din cele 25 imobile s-a înscris la ”Șarpantă de lemn executată pe scaune la învelitori” ca fiind executată suprafața de 533 m.p. În condițiile în care în antemăsurătoarea conținută de caietul de sarcini era consemnată suprafața de 145 m.p. pe un imobil, auditorul public extern a solicitat efectuarea, în prezența sa, a măsurătorilor la acest reper al lucrării. Măsurătorile efectuate de către trei reprezentanți ai primăriei, consemnate în nota de constatare întocmită, au evidențiat suprafața de 145 m.p. În aceste condiții a fost estimat prejudiciul în sumă de 722,2 mii lei, aferent lucrărilor achitate fără a fi efectuate, respectiv 9.700 m.p. șarpantă (388 m.p. x 25 imobile);

* Cu prilejul verificării, prin sondaj, a exactității și realității sumelor decontate în anul 2008 pentru realizarea ansamblului de locuințe de necesitate (28 unități locative), auditorii publici externi au efectuat, împreună cu reprezentanții entității auditate, cercetarea vizuală a construcției. În această etapă a auditului a fost ușor observabil că la locuințe, deja date în folosință, jgheaburile și burlanele la case nu erau montate iar platformele/aleile balastate erau realizate într-o proporție doar de cca.10%. Ulterior, reprezentanții entității recunosc, prin răspunsurile la relațiile scrise solicitate, doar decontarea nelegală a c/val jgheaburilor și burlanelor și nu mai recunosc faptul că nu s-au realizat lucrările de amenajare și balastare platforme/alei. Pentru a constata situația de

fapt auditorii publici externi au fotografiat platformele/aleile și apoi s-a solicitat, în temeiul prevederilor art.42(1) lit.d din Legea nr.94/1992, republicată în anul 2009, Serviciului de Control Calitate și Lucrări de Construcții Neamț (aparținând Inspectoratului de Stat în Construcții) să efectueze verificări de specialitate care să contribuie la clarificarea acestei constatări. Verificarea efectuată de către această instituție specializată a răspuns doar parțial la obiectivele precizate și anume a stabilit grosimea stratului de balast din unele zone a platformei dar nu și a cantității totale de balast, motivând că nu este posibilă o asemenea cuantificare deoarece lucrările s-au dat în funcțiune, treptat, în decurs de trei ani. Nici la a doua solicitare, prin care trebuiau să se pronunțe dacă rezidurile rezultate din decopertarea asfaltului, împrăștiate în locul balastului, răspund condițiilor legale de calitate, nu au clarificat constatarea începută. În aceste condiții, auditorii publici externi și-au extins verificările asupra și a altor situații de lucrări, întocmite și decontate în anii anteriori, constatând nu numai că nu a fost efectuată în întregime platforma decontată în anul 2008, dar în anul anterior s-au achitat altui contractant lucrări de asfaltare și montare de borduri, în același perimetru. Făcând în cele din urmă măsurători cu reprezentanții acestui contractant, stabilind astfel lucrările neefectuate, auditorii publici externi, la acest obiectiv de investiții, au cuantificat un prejudiciu în sumă de 619 mii lei.

* Din totalul lucrărilor de reabilitare termică cu mansardare a blocurilor de locuințe din municipiu, auditorii publici externi au supus verificării, prin sondaj, la trei blocuri, cantitățile de la două elemente – tâmplărie (vitrine din profiluri mase plastice) și sistem termoizolator. Verificarea faptică s-a efectuat de către reprezentanții primăriei și executantului lucrărilor, în prezența auditorilor publici externi, prilejuind constatarea plății sumei de 507,7 mii lei pentru lucrări neexecutate;

* Pentru realizarea investiției de reabilitare a unui campus școlar, inventarierea doar a unor repere ale obiectivului efectuată de reprezentanții entității la solicitarea auditorilor publici externi, a relevat plata unor lucrări neefectuate în sumă de 115,7 mii lei;

* Tot supradimensionate au fost (așa cum a rezultat din măsurătorile efectuate în timpul verificării) și alte situații de lucrări decontate, cu privire la: reparații curente la străzi; reparații capitale la șarpantă și învelitoarea unui colegiu școlar; amenajare spații extindere tribună stadion municipal; amenajare căsuțe la Ștrandul Municipal; modernizarea sistemului de producere și distribuție a căldurii; lucrările de realizare a unui pod: obiectivul acvariu pentru complex Mall; alei pietonale; alei piață centrală ș.a.

La *Consiliul Județean Neamț* cheltuielile fără bază legală estimate cu prilejul misiunilor de audit financiar și audit al performanței au fost în sumă de 604,7 mii lei, dintre care:

* Din verificarea prin sondaj a unora dintre reperele conținute de situațiile de lucrări decontate, referitoare la trei lucrări de consolidare, apărări maluri, calibrare albie râuri, s-au constatat cantități de materiale nepuse în operă/nepredare în custodie și erori de calcul conținute la un articol al lucrărilor

(anrocament din piatră brută). Efectul acestor supradimensionări a situațiilor de lucrări a fost plata fără temei legal sumei de 335,1 mii lei.

* recepția formală la terminarea lucrărilor de investiții la unele drumuri județene. Auditorii publici externi au solicitat, ca în prezența lor, să se măsoare lucrările privitoare la semnalizarea rutieră, marcaj longitudinal, șanțuri betonate, timpane din beton la poduri ș.a., rezultând că s-au efectuat plăți fără bază legală, pentru lucrări neexecutate, în sumă de 145,9 mii lei;

* plata sumei de 121,8 mii lei (către o societate comercială cu care Județul Neamț, prin Consiliul Județean, a încheiat un contract de asociere, având ca obiect sprijinirea echipei de fotbal în vederea dezvoltării sportului de performanță la nivelul județului), pentru cheltuieli efectuate de societate în perioade anterioare datei de intrare în vigoare a prevederilor asumate prin contract și pentru alte scopuri decât cele stipulate de prevederile contractuale.

- La *Primăria Comunei Bălățești* prejudiciul însumând 294,3 mii lei, s-a datorat, în principal, plăților efectuate la nivelul prevederilor contractuale pentru realizarea proiectului tehnic, studiului de fezabilitate, caietului de sarcini și lucrărilor de execuție a obiectivului reabilitare (pietruire) drumuri comunale și pentru lucrări la poduri și podețe, deși, în fapt, toate aceste elemente au fost realizate doar parțial. Astfel, de exemplu, documentele de proiectare predate primăriei erau întocmite, în mod explicit, pentru 11,9 km, au fost executate lucrări de reabilitare tot pentru 11,9 km, dar sumele achitate au fost pentru 20 km cât erau prevăzuți în contract atât pentru proiectare cât și pentru execuția lucrărilor.

La *Centrul pentru Cultură și Arte "Carmen Saeculare" Piatra-Neamț*, s-au constatat prejudicii estimate la 201,7 mii lei.

Cu încălcarea regulilor bugetare impuse de Legea finanțelor publice locale, invocate mai sus, s-au efectuat cheltuieli de personal în sumă de 199,3 mii lei (120,8 mii lei plăți nete către salariații instituției și 78,5 mii lei contribuțiile angajaților și angajatorului), reprezentând sporuri și prime neprevăzute de lege, acordate în baza contractului colectiv de muncă, în condițiile în care conform prevederilor art.12 alin.1 din Legea nr.130/1996 privind contractul colectiv de muncă, republicată în anul 1998, cu modificările și completările ulterioare, prin aceste contracte nu se puteau negocia clauze referitoare la drepturile ale căror acordare și quantum sunt stabilite prin dispozițiile legii. S-a reținut faptul că sporurile și primele nu sunt determinate de autorizările conținute în reglementarea specifică de salarizare – O.G. nr.10/2008 privind nivelul salariilor de bază și al altor drepturi ale personalului bugetar, aprobată prin Legea nr.177/2008.

- La *Primăria Comunei Gâdinți*, prejudiciul în sumă de 100,1 mii lei, a fost determinat, în principal, de: acordarea de tichete cadou pentru protocol, în sumă de 22,3 mii lei, în condițiile în care prevederile referitoare la normativele de cheltuieli cu destinația de protocol – anexa 2 la O.G. nr.80/2001 – nu includ primarii comunelor printre persoanele care pot efectua astfel de cheltuieli; plăți în sumă de 74,2 mii lei, pentru lucrări de execuție a unui pod și pentru reparații

capitale la căminul cultural, în baza unor situații întocmite de executanți, care conțineau și articole neexecutate (parapeți de siguranță, podine, racorduri cu terasamentul, hidroizolații ș.a., determinate prin măsurătorile efectuate în timpul controlului la solicitarea auditorului public extern).

➤ **Efectuarea de plăți fără documente justificative**, cu încălcarea prevederilor art.51(3) și 54(6) din Legea finanțelor publice locale, a fost cauza care a determinat producerea de prejudicii estimate la suma de **1.902,8 mii lei**, identificate la 10 entități.

La *Primăria Municipiului Piatra-Neamț* s-au estimat prejudicii aferente acestei cauze în sumă de 797 mii lei. Dintre acestea se exemplifică: pentru reabilitarea termică a 34 clădiri de locuit multietajate s-au achitat, în anul 2008, sumele consemnate în facturile contractantului reprezentând valoarea cumulată a auditului energetic al clădirilor, a studiilor de fezabilitate și elaborarea proiectelor tehnice, în condițiile în care, în anul anterior, s-au angajat și achitat separat studiile de fezabilitate pentru aceleași 34 de clădiri; pentru administrarea complexului comercial de tip MALL s-au achitat sume pretinse ca fiind efectuate pentru proiectare, broșuri, pliante, panouri de publicitate, film, inaugurare/deshidere centru fără să fie dovedite ca fiind ”cheltuieli efectuate” de către contractant, așa cum impuneau prevederile contractuale; s-au achitat lucrări pentru ignifugare la șarpanta și învelitoarea unei unități școlare fără ca executantul lucrării să prezinte primăriei ”Raportul de încercare” ce trebuia elaborat pentru acest tip de lucrări de către unitatea de profil din cadrul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență; au fost incluse în situațiile de lucrări decontate de primărie sporuri pentru lucru sub circulație, pentru care nu exista evaluarea făcută de către un proiectant, cum impun prevederile tehnice în domeniu; au fost decontate situații de lucrări conținând prețuri unitare mai mari decât cele din oferte/prevăzute în contracte ș.a.

La *Primăria comunei Moldoveni* prejudiciile estimate cu prilejul auditului financiar efectuat, aferent acestei cauze, au fost în sumă de 652,8 mii lei:

* La data încheierii contractului aferent lucrării de alimentare cu apă a satului Moldoveni, primăria achită contractantului suma de 820,5 mii lei în baza unei facturi la care era atașată o situație de lucrări ”procurări materiale”, încheindu-se și un proces verbal de custodie. Societatea contractată nu a început lucrările, după mai mult de un an încheind cu o altă societate un contract de cesiune a contractului de lucrări. Cesionarul pe măsura efectuării lucrărilor a primit de la cedent materiale în sumă de 473,2 mii lei. Pentru diferența de 347,3 mii lei, pretinsul act de custodie nu este un document justificativ credibil deoarece: în evidența societății materialele nu erau înregistrate în contul de valori materiale primite în păstrare sau custodie, așa cum rezultă din balanțele de verificare aflate la organele fiscale; primăria nu a primit și nu a solicitat lista cu materialele aflate în custodie prevăzute de pct.20 din Normele privind organizarea și efectuarea inventarierii, aprobate prin Ordinul 1753/2004; nici în evidența primăriei aceste materiale nu erau evidențiate ca aflate la terți, în

custodie; societatea nu a dat curs solicitării primăriei de a se inventaria materialele în timpul controlului.

* Cesionarului – executantul lucrării – i se achită suma de 243,1 mii lei fără documente care să certifice că s-au efectuat cantitățile de lucrări facturate constând în parapeți și podețe metalice la șanțuri pentru conducte, straturi de agregate naturale cilindrate pentru rezistență filtrantă ș.a. Măsurătorile efectuate în prezența auditorilor publici externi a relevat că acestea nu erau nici efectuate.

* Primăria a încheiat cu o societate comercială un contract de prestări servicii având ca obiect diriginție de șantier pentru lucrările de alimentare cu apă. Pentru perioada în care lucrările nici nu începuseră, se achită suma de 14 mii lei prestatorului fără să existe nici o justificare.

* Pentru lucrările constând în modernizarea unor tronsoane de drumuri sătești s-au efectuat plăți în sumă de 48,4 mii lei fără documente justificative legal întocmite pentru achiziția unui tub aducțiune promo și pentru lucrări de scarificare, reprofilare ș.a.

* La *Primăria comunei Ghindăoani*, s-au constatat prejudicii estimate la 100,7 mii lei, ca urmare a efectuării plăților către executanții lucrărilor (modernizare a drumurilor, modernizare clădire cămin cultural, instalații termice ș.a.) în baza unor facturi în care nu se menționau categoriile lucrărilor executate și fără să existe situații de lucrări.

➤ **Contracte de asociere și de prestări servicii încheiate cu persoane juridice în condiții neeconomice pentru agentul economic, conținând clauze confuze sau neurmărite în realizare în mod corespunzător**

Controlul efectuat la S.C. DRUPO S.A. Neamț, la care unitatea administrativ-teritorială (județul Neamț) deține integral capital social, a relevat existența unor contracte încheiate cu diferite alte societăți în condiții neeconomice pentru agentul economic verificat, estimându-se prejudicii în sumă de **644,3 mii lei**.

Încheiate sub diferite denumiri – contract de societate civilă/contract de prestări servicii – unele dintre acestea nu au avut la bază fundamentări din care să rezulte necesitatea asocierii/prestației, altele conțineau clauze confuze iar altele erau în fapt contracte de subantrepriză care însă nu au fost prezentate pentru a constitui anexe la contractele de achiziție publică încheiate de autoritatea contractantă (Consiliul Județean Neamț). Se exemplifică:

* În baza unui contract de prestări servicii, conform căruia S.C. Drupo S.A. avea calitatea de prestator, se facturează și livrează beneficiarului materiale în valoare de 362 mii lei, pentru care ulterior se emite o factură în roșu, astfel încât nu le mai pretinde la încasare. Materialele nu au fost nici returnate societății verificate și nici nu s-au compensat cu furnizarea de mixturi asfaltice de către beneficiar așa cum prevedea contractul.

* În baza altui contract de prestări servicii, conform căruia S.C. Drupo S.A. avea calitatea de beneficiar, prestatorul urma să-i livreze și monteze o stație de mixturi asfaltice, echipată complet. Din conținutul contractului nu rezulta ca beneficiarul va executa lucrări sau va utiliza materialele sale. Pentru materiale în

sumă de 132,3 mii lei, evidențiate ca fiind date în consum pentru acest obiectiv, în timpul controlului nu s-au prezentat documente justificative legal întocmite.

* În controalele efectuate în anul 2009 și în anii anteriori la Consiliul Județean Neamț au fost constatate plăți nelegale făcute către S.C. Drupo S.A. pentru părți de lucrări care în fapt nu se realizase. Urmare acestor constatări S.C. Drupo S.A. restituie Consiliului Județean, la solicitarea acestuia, sumele aferente dar nu revendică recuperarea acestora de la subantreprenori (estimate la 97 mii lei).

* În baza contractului de societate civilă, pe terenul S.C. Drupo S.A. s-a montat o stație de preparat betoane de ciment, despre care reprezentanții societății verificate declară că aparține asociatului. În condițiile în care S.C. Drupo a achitat impozitul pe terenul aferent, în timpul controlului nu s-a putut face dovada că a încasat de la acesta vreo chirie sau că asociatul i-a livrat, în compensare, produse realizate la stație, din asociere societatea verificată nu a realizat nici un venit.

➤ **efectuarea de plăți peste normele, cotele sau baremurile legale aprobate** s-a constatat la 3 entități, valoarea prejudiciilor estimate fiind de **128,7 mii lei**: Primăria comunei Gîdinti 70,8 mii lei, Primăria comunei Tămășeni 49,2 mii lei și Primăria Municipiului Piatra-Neamț 8,7 mii lei.

În situațiile în care s-au constatat existența unor abateri de la legalitate și regularitate, care au determinat producerea unor prejudicii, s-a comunicat conducerilor entităților publice verificate această stare de fapt. Stabilirea întinderii prejudiciilor și dispunerea măsurilor pentru recuperarea acestora sunt obligații ale conducerii entităților respective, așa cum impun prevederile art.33(3) și 37 din Legea nr.94/1992, republicată în anul 2009.

4. Abateri care nu au determinat producerea de prejudicii/Alte aspecte relevante constatate

➤ **Protejarea insuficientă a resurselor entităților publice de utilizarea lor inadecvată sau de pagube:**

• Din verificarea prin sondaj a modului în care primăriile, ca autorități contractante, și-au îndeplinit obligația legală de reținere a garanției de bună execuție în scopul de a se asigura de îndeplinirea cantitativă, calitativă și perioadele convenite prin contracte, s-a constatat că, în unele cazuri, nu au fost puse în aplicare prevederile Secțiunii a 2-a cap.VII din H.G. nr.925/2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică din O.U.G. nr.34/2006.

În cadrul misiunilor de audit/control au fost cuantificate garanții de bună execuție nereținute de autoritățile contractante în sumă de 144 mii lei, dintre care se exemplifică Primăria comunei Văleni 79,4 mii lei, Primăria Municipiului Piatra-Neamț 33,5 mii lei și Primăria comunei Urecheni 27,1 mii lei.

- În cazul în care părți din contractele de achiziție publică urmau să se îndeplinească de unul sau mai mulți subcontractanți, autoritățile contractante nu și-au îndeplinit obligația, prevăzută de art.96 din H.G. nr.925/2006, de a solicita, la încheierea contractelor, prezentarea contractelor încheiate între viitorii contractanți și subcontractanți nominalizați în oferte. Asemenea situații au fost întâlnite îndeosebi la Primăria Municipiului Piatra-Neamț și Consiliul Județean Neamț.

- Neefectuarea inventarierii unor elemente de activ și de pasiv la unele instituții publice: la Primăria Municipiului Piatra-Neamț nu s-a cuprins în acțiunea de inventariere mijloace fixe în sumă de 1.435,2 mii lei și alte elemente de activ și de pasiv; la Primăria comunei Bodești nu s-au inventariat elemente patrimoniale de 335,7 mii lei; la DRUPO S.A. nu s-au inventariat elemente totalizând 4.945,7 mii lei, iar Primăriile comunelor Pînțești și Urecheni nu au efectuat acțiunea de inventariere.

- Neînregistrarea în contabilitate a unor bunuri materiale, a unor drepturi și obligații ale instituțiilor publice, în valoare de 5.439,7 mii lei (Primăria Municipiului Piatra Neamț 5.217,5 mii lei, Primăria comunei Urecheni 169,8 mii lei, Școala cu clasele I-VIII Timișești 52,4 mii lei).

- La S.C. Drupo S.A. Neamț nu a fost organizată și condusă contabilitatea de gestiune adaptată la specificul activității impusă de prevederile art.1 din Legea contabilității nr.82/1991, republicată în anul 2008. Neconducerea contabilității de gestiune și, pe cale de consecință, nestabilirea informațiilor pe care aceasta le conferă – informații despre costul lucrărilor/serviciilor; informații care stau la baza bugetării și controlului activității de exploatare; informații necesare analizelor financiare în vederea fundamentării deciziilor manageriale privind conducerea activității interne; alte informații impuse de realizarea unui management performant s.a. – face practic formală prevederea obligației directorului general, stabilită prin contractul de mandat, de a realiza gestiunea eficientă a capitalului unității administrativ-teritorială și inaplicabile obiectivele și criteriile de performanță specifice prevăzute de O.U.G. nr.79/2008 privind măsuri economico-financiare la nivelul unor operatori economici, cu modificările și completările ulterioare;

- În majoritatea unităților administrativ-teritoriale auditul public intern nu se desfășoară sau se desfășoară în mod formal. La Primăria comunei Tașca și la Primăria comunei Brusturi nu s-a angajat personal în vederea desfășurării activității de audit.

Prin rapoartele privitoare la desfășurarea și realizarea programului de audit intern nu s-au consemnat constatări concrete, iar recomandările sunt vagi făcând trimitere la necesitatea urmăririi realizării cheltuielilor și încasării veniturilor. Auditul public extern efectuat asupra conturilor de execuție bugetară la comune a relevat multiple abateri de la legalitate și regularitate, care au determinat producerea unor prejudicii. Deși suma acestora la unele dintre entități a fost considerabilă, auditorii interni nu au identificat nici un prejudiciu și nici un risc semnificativ.

- Nu s-au analiat sistematic, cel puțin o dată pe an, riscurile legate de desfășurarea activității entităților, impusă de Standardul 11 din Codul controlului intern, aprobat prin Ordinul nr.946/2005, cu modificările și completările ulterioare, emis de M.F.P. Nici măcar nu s-au respectat prevederile referitoare la controlul respectării disciplinei de casă, respectiv de a se efectua controlul inopinat al casieriei cel puțin o dată pe lună, prin numărarea și verificarea tuturor valorilor existente în casă, control impus de art.46 din Regulamentul operațiunilor de casă, aprobat prin Decretul nr.209/1976. Asemenea abateri s-au constatat la: Primăriile comunelor Gîdinti, Bălțătești, Tașca, Urecheni și Moldoveni.

➤ **Stabilirea, constatarea, controlul, urmărirea și încasarea impozitelor și taxelor locale – competențe și responsabilități ale autorităților administrației publice locale prevăzute de art.20(1) lit.b) din Legea finanțelor publice locale – la primăriile comunale au fost unele complet ignorate iar altele insuficient aplicate:**

- la toate primăriile comunale verificate s-a constatat că nu s-a efectuat inspecția fiscală, impusă de Titlul VII Cap.I din Codul de procedură fiscală, astfel că nu s-a realizat verificarea bazelor de impunere, a legalității și conformității declarațiilor fiscale, corectitudinii și exactității îndeplinirii obligațiilor de către contribuabili;

- compartimentele de specialitate ale autorităților administrației publice comunale nu au efectuat inventarierea materiei impozabile generate de aplicarea Codului fiscal, în scopul fundamentării părții de venituri a bugetelor locale și în scopul atragerii tuturor surselor de venit cuvenite acestor bugete;

- în cazul în care debitorii nu și-au plătit de bunăvoie obligațiile fiscale datorate, organele fiscale locale comunale, pentru stingerea acestora nu au procedat la acțiuni de executare silită, limitându-se doar la comunicarea somațiilor însoțite de un exemplar al titlului executoriu. Abaterea s-a constatat la 9 organe fiscale comunale din 11 verificate. Sumele totale pentru care după emiterea somațiilor nu s-au continuat măsurile de executare silită, încălcându-se prevederile art.145(1) din Codul de procedură fiscală, cuantificate în baza eșantioanelor verificate au fost de 1.536,5 mii lei. Se exemplifică Primăriile comunelor: Gîdinti (536,4 mii lei), Pîncești (202,4 mii lei), Brusturi (176,8 mii lei), Văleni (152,1 mii lei) și Moldoveni (127,6 mii lei).

În cadrul veniturilor locale, impozitele și taxele pe proprietate (clădiri și terenuri) au fost încasate la majoritatea comunelor în proporții foarte mici față de prevederile bugetare definitive, conform conturilor de execuție încheiate fiind situații când gradul de realizare a fost doar de 27% la Văleni, 55,5% la Moldoveni, 69,9% la Dulcești.

➤ **Predarea-primirea** (în temeiul prevederilor Legii nr.182/2006 pentru modificarea și completarea O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor) **activității de executare silită a sumelor reprezentând amenzi**

contravenționale aplicate persoanelor fizice, între organele teritoriale ale A.N.A.F. și organele de specialitate din cadrul unităților administrativ-teritoriale în a căror rază domiciliază contravenienții, s-a desfășurat greoi. Noii creditori bugetari nu au înregistrat în evidențe aceste creanțe sau nu le-au înregistrat în totalitate. Valoarea amenzilor neînregistrate în evidențele organelor fiscale teritoriale, constatate la control, a fost de 1.011,8 mii lei, dintre care:

* La *Direcția de venituri bugetare Piatra-Neamț*, creanțe din amenzi contravenționale în sumă de 892 mii lei, pentru care predătorul și primitorul dosarelor nu au întreprins demersurile necesare în vederea clarificării situației acestora, nu erau înregistrate în evidența direcției municipiului. Conform actului normativ invocat, predarea-preluarea dosarelor de executare trebuia să se efectueze până la data de 31 ianuarie 2007, dar nici până la data auditului financiar – iunie 2009 – clarificarea acestor dosare nu era finalizată.

* La *Primăria comunei Moldoveni*, prin protocolul de predare-primire din luna ianuarie 2007 s-au preluat de la Administrația finanțelor publice Roman 94 dosare cu o valoare a debitelor provenind din amenzi contravenționale aplicate persoanelor fizice, în sumă de 119,7 mii lei, dar în evidențele primăriei au fost înregistrate debite de numai 13,2 mii lei

V. Concluzii și recomandări

➤ Unitățile administrativ-teritoriale la care s-a efectuat auditul financiar asupra conturilor de execuție bugetară au realizat prevederile bugetare aferent impozitelor și taxelor locale doar în proporție de 76%.

Această situație este consecința, în principal, a neîndeplinirii în mod corespunzător de către autoritățile administrației publice locale și organele speciale ale acestora a responsabilităților privitoare la stabilirea, controlul și colectarea impozitelor și taxelor locale, precum și a amenzilor și penalităților aferente, prevăzute de art.291 din Codul fiscal și art.20(1) lit.b) din Legea finanțelor publice locale: la nici o primărie comunală nu s-a efectuat activitatea de inspecție fiscală și nu s-a inventariat materia impozabilă generată de aplicarea Codului fiscal; la 82% dintre acestea, după emiterea somațiilor măsurile de executare silită nu au fost continuate; în baza acestora de date nu sunt înscrise toate persoanele juridice care au sedii și puncte de lucru în raza comunelor și care au bunuri impozabile/taxabile (comparativ cu situația preluată de la organele fiscale teritoriale ale A.N.A.F, în evidențele unora dintre organele fiscale locale verificate sunt înregistrate doar cca.61%).

➤ La 20 entități verificate s-au constatat prejudicii în sumă de 6.860,3 mii lei, așa cum s-au consemnat în anexa nr.2, din care: la o entitate peste 3.000 mii lei, la o entitate peste 800 mii lei, la două entități între 600-700 mii lei, la două entități între 200-300 mii lei, la 5 entități între 100-200 mii lei, la 8 entități între 20-90 mii lei și la o altă entitate sub acest nivel, cu o medie pe entitate de 143 mii lei.

Comparativ cu plățile făcute, la unele dintre aceste entități, prejudiciile constatate sunt semnificative. Așa spre exemplu:

* La *Primăria comunei Bălățești* s-au constatat prejudicii în sumă de 294,4 mii lei, din care 293,2 mii lei ca urmare a efectuării de cheltuieli de capital fără bază legală. Din totalul plăților efectuate de primărie la acest titlu bugetar, prejudiciile identificate reprezintă 30%.

* La *Primăria comunei Moldoveni* s-au constatat prejudicii estimate la 803,7 mii lei, din care 734,9 mii lei urmare a unor plăți fără bază legală sau fără documente justificative legal întocmite aferent obiectivului de alimentare cu apă a satului Moldoveni. Pentru realizarea integrală a obiectivului de investiții, angajamentul legal încheiat prevedea valoarea de 2.798,9 mii lei, așa că prejudiciile estimate reprezintă peste 26% din valoarea contractului.

* La *Școala cu clasele I-VIII Timișești* prejudiciile estimate în acțiunea de audit au însumat 102,3 mii lei, reprezentând peste 5% din totalul plăților efectuate de instituția publică în anul supus verificării.

Cele mai multe prejudicii s-au localizat la cheltuielile de capital și de reparații capitale/curente, fiind datorate în special unei activități deficitare a diriginților de șantier. Astfel, conform art.35 pct.20 din Procedura de autorizare a dispozițiilor de șantier, aprobată prin Ordinul 595/2007, cu modificările și completările ulterioare, emis de Inspectoratul de Stat în Construcții, în exercitarea verificării realizării corecte a execuției lucrărilor de construcții și instalații aferente acestora, diriginții de șantier au obligația urmării realizării lucrărilor din punct de vedere tehnic, pe tot parcursul execuției acestora și admiterea la plată numai a lucrărilor corespunzătoare din punct de vedere cantitativ și calitativ. Cel puțin sub aspectul verificării lucrărilor din punct de vedere cantitativ, în multe cazuri, admiterea la plată a unor situații de lucrări s-a bazat pe o verificare formală.

Au fost situații în care la unele repere conținute de situațiile de lucrări, cantitățile înscrise în acestea și acceptate la plată, au fost de 2-3 ori mai mari decât cele real executate.

➤ Evaluările făcute de către auditorii publici externi au pus în evidență faptul că în multe cazuri controlul intern nu funcționează la un nivel la care să se asigure gestionarea în condiții de legalitate, regularitate și eficiență a bugetelor locale, administrarea patrimoniului comunităților locale, precum și exercitarea la un nivel corespunzător a atribuțiilor pe linia protejării fondurilor publice împotriva pierderilor datorate erorii, risipei, utilizării inadecvate, superficialității.

➤ Pentru responsabilitățile ordonatorilor de credite – prevăzute de art.23 din Legea finanțelor publice locale, referitoare în special la urmărirea modului de realizare a veniturilor și la organizarea sistemului de monitorizare a programului de achiziții publice și a programului de investiții publice, nu s-a făcut dovada, nici prin proceduri formalizate pe activități și nici prin indicatorii bugetari realizați, că s-au avut în vedere într-un mod accentuat în activitatea acestora.

Ordonatorii de credite/conducătorii entităților e necesar să dispună – ținând cont de particularitățile cadrului legal, organizațional, de personal, de

finanțare și de alte elemente specifice – măsurile necesare pentru elaborarea și/sau dezvoltarea sistemelor de control ale fiecărei entități. Măcar o dată pe an este util să se analizeze riscurile legate de desfășurarea activităților, elaborându-se planuri corespunzătoare, în direcția limitării consecințelor acestor riscuri, cu numirea de salariați responsabili în aplicarea planurilor respective.

În legătură cu evaluarea și realizarea veniturilor proprii ale bugetelor locale se recomandă:

- definitivarea bazei de date cuprinzând toți contribuabilii bugetului local (prin preluarea, spre exemplu, a persoanelor juridice care au sedii și puncte de lucru în unitatea administrativ-teritorială de la Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul Neamț și de la organele teritoriale ale A.N.A.F.), introducerea acestora pe tehnica de calcul pentru a facilita cunoașterea, încasarea sau executarea silită mai rapidă a creanțelor bugetare;

- stabilirea, prin hotărâri ale consiliilor locale/județean, a obligativității ca primăriile și instituțiile publice locale să indexeze taxele de concesiune și tarifele de închiriere a spațiilor construite, terenurilor sau a altor bunuri concesionate sau închiriate corespunzător ratei inflației;

- la întocmirea contractelor de închiriere și concesiune este necesară mai multă claritate în stabilirea clauzelor contractuale referitoare la: obligațiile ce revin părților în derularea contractului, modalitățile și termenele de plată a chiriilor, redevențelor și penalităților. Consiliul local, în calitate de concedent, este util să depună diligențele necesare în scopul obținerii de informații privind credibilitatea financiară și seriozitatea persoanei juridice sau fizice cu care urmează să intre în raporturi contractuale;

- autoritățile administrației publice comunale, care gestionează, potrivit legii, colectarea creanțelor bugetare locale, trebuie să depășească procedura de până acum, de a se limita doar la emiterea de somații și să dispună măsuri asiguratorii și de executare silită în vederea stingerii creanțelor bugetare;

- analiza periodică a modului de întocmire și ținere la zi a registrului agricol, care constituie sursă de date privind contribuabilii și totodată bunurile acestora impozabile sau taxabile;

- analiza periodică a menținerii stării de insolvabilitate a contribuabililor înregistrați în evidența separată și, pe cale de consecință, identificarea sumelor din evidența separată ce pot fi colectate în anul de referință;

- Organelor speciale ale autorităților administrației publice locale comunale, ce sunt responsabile pentru stabilirea, controlul și colectarea impozitelor și taxelor locale, trebuie să fie stabilite, prin fișa posturilor, atribuții clare, activitatea acestora să fie examinată periodic de către primar iar consiliului local să i se prezinte informări astfel încât să se poată stabili măsuri pentru îmbunătățirea gradului de colectare a veniturilor.

În legătură cu efectuarea cheltuielilor trebuie instituite măsuri clare pentru ca decontarea situațiilor de plată pentru lucrări de construcții – montaj să se facă numai dacă acestea sunt real executate și sunt înscrise în caietele de măsurători, verificate și confirmate, lunar, de diriginții de șantier.

Pentru prevenirea abaterilor de la legalitate și regularitate cu privire la stabilirea impozitelor și taxelor locale și cu privire la efectuarea cheltuielilor, organele deliberative și executive ale administrației publice comunale este util să uzeze mai frecvent de prevederile art.104 alin.5 din Legea administrației publice locale nr.215/2001, republicată în anul 2007, potrivit căreia președintele Consiliului Județean poate acorda, fără plată, prin aparatul de specialitate al consiliului județean, sprijin, asistență tehnică, juridică și de orice altă natură consiliilor locale sau primăriilor, la cerea expresă a acestora.

În exercitarea atribuțiilor primarului referitoare la relația cu consiliul local, Legea administrației publice locale, la art.63 prevede că acesta prezintă consiliului local rapoarte și informații. Recomandăm ca în cazul neprezentării de către primar a rapoartelor prevăzute de lege, din culpa sa, să fie sesizat prefectul pentru a constata contravențiile și a aplica amenzile, singurul abilitat de prevederile art.118 din lege în acest sens. La fel se poate proceda și în cazul nepunerii în aplicare, cu rea credință, a hotărârilor consiliului local. Sesizările consilierilor locali adresate Camerei de Conturi cum că primarul nu le-a prezentat rapoartele și informațiile solicitate, ar trebui îndreptate spre prefect.

Examinarea raportului asupra situației gestionării bunurilor; prevăzut de art.122, și raportului privind starea economică, socială și de mediu a unității administrativ-teritoriale, dispus de art.63(3) lit.a) din lege putea și poate da mai multă fundamentare responsabilităților, referitoare la stabilirea opțiunilor și priorităților în aprobarea și efectuarea cheltuielilor publice locale, așa cum sunt dispuse de art.20(1) lit.i) din Legea finanțelor publice locale.